

„Láng, lobogó láng, még magasabbra röppenj! ”
Bálint Márta színművész a Magyar Örökség leghitelesebb életői közé tartozik

Méhes Györgynek, a világ egyik legnagyobb magyar-székely meseírójának szavai a Világhíres Miklós című regényéből száz százalékosan illenek Bálint Mártára, a minden szereptípusban teljeset és tökéleteset felmutató, marosvásárhelyi születésű színművészre, a magyar klasszikusok és a kortársak verseinek újjáteremtőjére: Az égből alászállt egy halovány csillag: örömben, fájdalomban, bánatban, életerőben fogant gyermek született belőle a megváltó művészet és az egyre esendőbb emberiség és magyarság szerencséjére.

Bálint Márta Erdélyben, a nagy múltú marosvásárhelyi Nemzeti Színházban bontakoztatta ki ragyogó tehetségét és vált az erdélyi és a kárpát-medencei magyarság karizmatikus egyéniségévé. Pályájának első szakaszában a magyar és a világirodalom legszebb szerepei ringatták színpadon és filmvásznon egyaránt. Több mint ötven különböző karakterű szerepben nyújtott magával ragadó színészi teljesítményt: meggyőző erővel mutatta föl zsenijét antik görög drámákban, kortárs művekben, népszínművekben és musicalekben egyaránt. A világirodalom és a magyar irodalom szinte összes jelentős szerzőjének darabjában játszott, így megformálta többek között Shakespeare, Racine, Molière, Strindberg, Machiavelli, Pirandello, Osztrovszkij, Dürrenmatt, Bulgakov, Gombrowicz, számos román szerző és a magyarok közül Madách, Jókai, Gárdonyi, Bródy, Krúdy, Tamási, Örkény, Sütő, Raffai Sarolta és mások nőalakjait. Színészi teljesítménye mellett egyedülállóan szép, ízes magyar beszéde is kiemeli társai közül.

Bálint Márta a rendszerváltozással egy időben érkezett az anyaországba, ahol pályája új fordulatot vett, ám ő mindvégig hű maradt első éves fejjel megkapott nagy szerepe, a Kasszandra nyitószavaihoz: „Láng, lobogó láng, még magasabbra röppenj!” Borotvaélen egyensúlyozva, fokozatosan teremtette meg azt, amiben ismét önmagára lelt: az egyszemélyes színházat.

Telt házas estjei közül, melyek Budapesten, vidéken, a Kárpát-medencében, Bécsben és Stockholmban, valamint Európa számos nagy és kisvárosában arattak sikereket, említést érdemelnek a Lénárd Sándor, Kosztolányi Dezső és Székely János költeményeiből összeállított kompozíciói, valamint az Újkori Fohász című összeállítás. Bálint Márta tudja és teszi azt, amit Latinovits Zoltán is, hogy igazi nagy színészként nem szavalja, nem is előadja, hanem a költővel azonosulva újra is írja a költeményt.

E remekművű második pályaszakasz diadalútja az elfeledett, elhunyt nagy erdélyi kortárs, Székely János 677 sorával kezdődött. Bálint Márta elérte azt, amit a versek váteszi tolmácsa csak nagy ritkán: az ő műsorának hatására került bele Székely János a középiskolák kötelező anyagába. Nem hivalkodásként, hanem Bálint Márta dicséretéért jegyzem meg, jómagam is az ő előadóestjeinek köszönhetően váltam érettségi tétellel számos fővárosi egyházi iskolában. Kell-e ennél nagyobb dicsőség színművészeknek? Abban a világban, amikor a globalizáció a valódi kultúra lecserélésén „fáradozik” akkor egy elhivatott színművésznek képes arra, hogy megfordítsa a trendeket és elkezdje visszavezérelni a közönséget a magyar örökség legnemesebb értékeihez. Amíg éltetjük az élő és az írott nyelv legtisztább, időtlenebb foglatát, a magyar irodalmat, addig él és élni fog a magyar nemzet is a Kárpát-medencében.

Bálint Márta egyszemélyes színházának megrendítő példája a *Jókai Anna Szegény Sudár Anna* című regényéből készült monodráma. A huszadik és huszonegyedik század egyik legnagyobb magyar írója Sudár Anna alakjában egy lebírhatalatlan lelki erejű erdélyi asszonyt teremt, aki a trianoni ország-csonkolás után, a nyolcvanas évek Ceauscescu diktatúrájában is őrzi magyarságát, akkor is, ha ezzel egyedül marad a családjában. Szaplóczay Marianne, a Magyar Történelmi Szalon elnöke az egyik előadás után fogalmazta meg igen találóan azt, hogy „Bálint Márta, a hitében, hivatástudatában erős erdélyi asszony saját színházát „lelki házzá” tette, ahol minden fellépésekor, mint Thália papnője áldozatként a saját lelkét mutatja be a közönségnek az írók, költők gondolatain keresztül. Minden alkalommal vállalja a megmérettetést, hogyan ragadja magával a nézőt, hogy a darab végéig lebilincselje őket.”

Bálint Márta varázserejének köszönhetően teltházas színházi előadások, vastapsok páratlan sorozata bizonyította, hogy van még hitele e hazában az értékes irodalomnak és az igazi színháznak, ha ilyen kiemelkedő közvetítőre, váteszi tolmácsra lel. Az ő saját szavaival élve az irodalom és a színművészet hivatása, hogy jobbik énünkre, isteni képmás hordozó voltunkra ébresszen rá bennünket, magyarokat arra is, hogy ne csak székelységben, palócságban, erdélyi, partiumi, felvidéki, csallóközi, délvidéki, nyugati, anyaországi magyarságban, hanem összmagyarságban gondolkodjunk a huszonegyedik században. Ezért, a magyar örökség magas szintű életben tartásáért tartom én Bálint Mártát a lehető legméltóbbnak a Magyar Örökség-díjra.

Pósa Zoltán